

18 Φεβρουαρίου, 1994

[ΠΙΚΗΣ, ΚΟΥΡΡΗΣ, ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, ΧΑΤΖΗΤΣΑΓΓΑΡΗΣ,
ΝΙΚΗΤΑΣ, ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ, ΑΡΤΕΜΗΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ/στές]

- ΕΙΣ ΠΤΩΧΕΥΣΙΝ: ΑΝΤΡΗ ΚΟΛΟΚΑΣΙΔΟΥ,

ΚΑΙ

ΑΙΤΗΣΗ ΥΠΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΛΤΔ.,

Αιτητές,

ΚΑΙ

ΕΠΙ ΤΟΙΣ ΑΦΟΡΩΣΙ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 61 ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ
ΝΟΜΟΥ Ν. 14/60.

ΕΠΙ ΤΟΙΣ ΑΦΟΡΩΣΙ ΤΗΝ ΑΓΩΓΗ ΑΡ. 3851/87 ΕΠ. ΔΙΚ. ΛΕΜΕ-
ΣΟΥ.

ΧΡΙΣΤΑΚΗΣ ΛΑΖΑΡΟΥ,

Ενάγων,

v.

ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΪΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΛΤΔ.,

Εναγομένων.

(Αιτήσεις Αρ. 176/93 και 210/93)

Ανώτατο Δικαστήριο — Αίτηση για παραπομπή αγωγής από ένα Δικαστή-
ριο σε άλλο Δικαστήριο, δυνάμει του άρθρου 61 του περί Δικαστηρίων
Νόμου — Αφορά άσκηση πρωτογενούς δικαιοδοσίας του Ανωτάτου Δι-
καστηρίου — Τέτοια δικαιοδοσία υπάρχει μόνο σε περιπτώσεις όπου
5 και τα δύο Δικαστήρια είναι αρμόδια να εκδικάσουν την αγωγή — Δεν
παρέχεται δικαιοδοσία δυνάμει του άρθρου 61 του περί Δικαστηρίων
Νόμου για διάσωση αγωγής που είναι άκυρη λόγω καταχώρησής της σε
αναρμόδιο Δικαστήριο.

10 Οι αιτητές καταχώρισαν στο Ανώτατο Δικαστήριο, με βάση το άρ-
θρο 61 του περί Δικαστηρίων Νόμου, αιτήσεις με τις οποίες ζητούσαν

την μεταφορά των αγωγών τους από αναρμόδιο Δικαστήριο στο αρμόδιο Δικαστήριο για εκδίκασή τους. Στην πρώτη αίτηση επιζητείτο η μεταφορά αίτησης πτώχευσης από το Επαρχιακό Δικαστήριο Πάφου στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσού, ενώ με την δεύτερη αίτηση επιζητείτο η μεταφορά αγωγής για εργατικό ατύχημα από το Επαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσού στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λάρνακας. Και στις δύο περιπτώσεις ο λόγος ήταν διότι εκ των υστέρων είχε διαπιστωθεί ότι τα Επαρχιακά Δικαστήρια στα οποία είχε αρχικά καταχωρηθεί το ένδικο μέσο ήταν κατά τόπον αναρμόδια να εκδικάσουν την υπόθεση. Η πρώτη αίτηση βασίστηκε, εκτός από το άρθρο 61 του περί Δικαστηρίου Νόμου και στον Κανονισμό 14(1) των περί Πτωχεύσεως Κανονισμών, όμως κατά την ακρόαση ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου δεν προβλήθηκε οποιαδήποτε επιχειρηματολογία για τον Κανονισμό αυτό.

Το Ανώτατο Δικαστήριο επιλήφθηκε του θέματος κατά πόσο δυναμει του άρθρου 61 του περί Δικαστηρίων Νόμου παρέχεται δικαιοδοσία στο Ανώτατο Δικαστήριο να παραπέμψει αγωγή ή άλλο ένδικο μέσο από αναρμόδιο σε αρμόδιο Δικαστήριο, ή κατά πόσο η δικαιοδοσία αυτή παρέχεται μόνο στις περιπτώσεις που και τα δύο Δικαστήρια είναι αρμόδια. Οι Καθ'ων η αίτηση ισχυρίστηκαν ότι η ορθή ερμηνεία του άρθρου 61 του περί Δικαστηρίων Νόμου είναι ότι μόνο σε περίπτωση όπου και τα δύο Δικαστήρια έχουν συντρέχουσα αρμοδιότητα μπορεί να διαταχθεί η παραπομπή μιας υπόθεσης από το ένα Δικαστήριο στο άλλο. Υπέδειξαν δε ότι σε όλες τις περιπτώσεις όπου είχε ασκηθεί αυτή η δικαιοδοσία του Ανωτάτου Δικαστηρίου υπήρχε συντρέχουσα αρμοδιότητα των δύο Δικαστηρίων. Αντίθετα, οι αιτητές ισχυρίστηκαν ότι δεν υπήρχε τίποτε στην διατύπωση του άρθρου 61 που να περιορίζει την δικαιοδοσία του Δικαστηρίου με τον τρόπο που ισχυρίζονταν οι Καθ'ων η αίτηση και ότι, σε κατάλληλες περιπτώσεις, το Δικαστήριο μπορούσε να διατάξει την παραπομπή υπόθεσης από αναρμόδιο Δικαστήριο σε αρμόδιο Δικαστήριο για εκδίκασή της. Επικαλέστηκαν δε και τα αναφερθέντα στην απόφαση *Michaelidou v. Gregoriou* (1988) 1 C.L.R. 88 όπου το Εφετείο, αφού αποφάσισε ότι εάν Επαρχιακό Δικαστήριο διαπιστώσει ότι είναι κατά τόπον αναρμόδιο να εξετάσει μια υπόθεση δεν έχει δικαιοδοσία να την απορρίψει, αλλά οφείλει να διατάξει την καθήλωσή της (*stay*), ανέφερε ότι υπήρχε μηχανισμός στον περί Δικαστηρίων Νόμο για την παραπομπή της υπόθεσης στο κατάλληλο Επαρχιακό Δικαστήριο. Οι Καθ'ων η αίτηση ανέφεραν σε απάντηση ότι αυτό ήταν απλό *obiter dictum*, που δεν ήταν δεσμευτικό και δεν έπρεπε να ακολουθηθεί από το Δικαστήριο.

Αποφασίσθηκε, κατά πλειοψηφία, ότι:

- 5 (α) Η δικαιοδοσία του Ανωτάτου Δικαστηρίου βάσει του άρθρου 61 του περί Δικαστηρίων Νόμου είναι πρωτογενής, διαχωρίζεται δε και είναι λειτουργικά ανεξάρτητη από την δευτεροβάθμια δικαιοδοσία του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Η ορθή ερμηνεία του άρθρου 61 του περί Δικαστηρίων Νόμου είναι ότι παρέχεται δικαιοδοσία στο Ανώτατο Δικαστήριο για παραπομπή υπόθεσης από ένα Δικαστήριο σε άλλο μόνο σε περιπτώσεις όπου και τα δύο Δικαστήρια έχουν συντρέχουσα δικαιοδοσία. Η ερμηνεία αυτή προκύπτει τόσο από την γραμματική ερμηνεία του κειμένου του Νόμου, όσο και από την ύπαρξη της πρόνοιας στο άρθρο 61 με την οποία δίνεται η δυνατότητα παραπομπής ολόκληρης της υπόθεσης, ή μόνο μέρους της. Δεν ήταν τυχαίο το ότι σε όλες τις περιπτώσεις που είχε ασκηθεί η δικαιοδοσία του Ανωτάτου Δικαστηρίου δυνάμει του άρθρου 61, η παραπομπή είχε γίνει από ένα αρμόδιο Δικαστήριο σε άλλο επίσης αρμόδιο Δικαστήριο.
- 10
- 15
- 20 (β) Εφόσον δεν είχε προβληθεί επιχειρηματολογία για τον Κανονισμό 14(1) των Θεσμών Πτωχεύσεως εθεωρείτο ότι ο Κανονισμός αυτός είχε εγκαταλειφθεί σαν βάση για την προώθηση της πρώτης αίτησης και έτσι δεν θα ασχολείτο το Δικαστήριο με τυχόν θέματα προσαρμογής του Κανονισμού με το Σύνταγμα (άρθρο 188.1) ή στο πλαίσιο και το πεδίο εφαρμογής του.
- 25 Σύμφωνα με τον Κούρρη Δ., ο οποίος εξέδωσε ξεχωριστές αποφάσεις για την κάθε αίτηση,
- 30 (i) αναφορικά με την πρώτη αίτηση, θα εξέδιδε το αιτούμενο διάταγμα, δυνάμει του Κανονισμού 14(1) των Θεσμών Πτωχεύσεως, αφού θα τον προσάρμοζε δυνάμει του άρθρου 188.1 του Συντάγματος, αντικαθιστώντας την αναφορά στον “Αρχιδικαστή” (Chief Justice) με το “Ανώτατο Δικαστήριο”,
- 35 (ii) αναφορικά με την δεύτερη αίτηση, το άρθρο 61 του περί Δικαστηρίων Νόμου δεν περιορίζει την δικαιοδοσία του Ανωτάτου Δικαστηρίου στις περιπτώσεις όπου τα δύο Δικαστήρια έχουν συντρέχουσα δικαιοδοσία, αλλά δίδει τέτοια δικαιοδοσία και στις περιπτώσεις όπου το πρώτο Δικαστήριο είναι αναρμόδιο. Σε κάθε περίπτωση η άσκηση της διακριτικής ευχέρειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου εξαρτάται από τα γε-

γονότα της κάθε υποθέσεως. Στην παρούσα περίπτωση θα ασκούσε την διακριτική του ευχέρεια υπέρ του αιτητή.

Οι αιτήσεις απορρίφθηκαν κατά πλειοψηφία χωρίς διαταγή για έξοδα.

Υποθέσεις που αναφέρθηκαν:

5

Πασχαλίδης και Άλλοι v. Γιασεμίδη και Άλλων (1992) 1 Α.Α.Δ. 1330,

Fresca Foods v. Guardian Royal Exchange Assurance Ltd (1994) 1 Α.Α.Δ. 11,

Michaelidou v. Gregoriou (1988) 1 C.L.R. 88,

Photos Photiades & Co. v. Jadranska Slobodna Plovidba (1962) C.L.R. 107, 10

Constantinou v. Petrou (1968) 1 C.L.R. 200,

Tsiakli v. Koudounas (1968) 1 C.L.R. 408,

Ioannides v. Kalotaris (1969) 1 C.L.R. 287, .

Prodromou v. Demetriou (1974) 1 C.L.R. 117,

In the matter of Actions Nos. 539/70, 54/71, 55/71, 56/71, 58/71 and 59/71 before the District Court of Larnaca (1975) 1 C.L.R. 54, 15

Θεοχάρους v. Παστελλή (1993) 1 Α.Α.Δ. 240,

Έλληνας και Άλλος v. Χριστοδούλου (1993) 1 Α.Α.Δ. 485,

Gentograde Minerals & Metals A G v. Πλοίου "Mogli" (1993) 1 Α.Α.Δ. 781,

Spyropoulos v. Transavia (1979) 1 C.L.R. 421,

20

Demetriou v. Prodromou (1983) 1 C.L.R. 301,

Hadjichambis v. Attorney-General (1986) 1 C.L.R. 386,

Tradex v. Terminal Navigation (1988) 1 C.L.R. 450,

Μαχλουζαρίδης v. Ιωαννίδη και Άλλων (1990) 1 Α.Α.Δ. 965,

Αθανασιάδη ν. Αλεξάνδρου (1991) 1 Α.Α.Δ. 945,

Κάκουλλου ν. Ποχουζούρη (Αρ.2), (1992) 1 Α.Α.Δ. 1503,

Βίκτωρος ν. Χριστοδούλου (1992) 1 Α.Α.Δ. 512,

Evagorou ν. Christodoulou (1982) 1 C.L.R. 771.

5 Αιτήσεις.

Αιτήσεις από τους αιτητές για την παραπομπή των υποθέσεών τους από αναρμόδιο Δικαστήριο ενώπιον του οποίου εκκρεμούν σε άλλο Δικαστήριο αρμόδιο να επιληφθεί του αντικειμένου τους.

10 *Ε. Νικολαΐδου (κα) για Π. Σιβιτανίδη, για τους Αιτητές στην Αίτηση 176/93.*

Α. Πιερός, για την Καθ' ής η αίτηση στην Αίτηση 176/93.

Π. Ονουφρίου, για τον Αιτητή στην Αίτηση 210/93.

Χρ. Κληρίδης, για τους Καθ' ών η αίτηση στην Αίτηση 210/93.

Cur. adv. vult.

15 ΠΙΚΗΣ, Δ.: Με την απόφαση που θα εκδοθεί συμφωνούν οι Δικαστές Παπαδόπουλος, Χατζητσαγγάρης, Νικήτας, Αρτέμης και Κωνσταντινίδης. Ο Δικαστής Αρτεμίδης, ο οποίος επίσης συμφωνεί με την απόφαση αυτή, θα εκδώσει ξεχωριστή απόφαση στην οποία εκθέτει και άλλους λόγους που κατά την κρίση του παρέχουν
20 επιπρόσθετο έρεισμα στην απόφαση που θα δοθεί.

25 ΠΙΚΗΣ, Δ.: Το πρωταρχικό ερώτημα και στις δύο αιτήσεις είναι η δυνατότητα παροχής της θεραπείας την οποία επιδιώκουν οι αιτητές, παραπομπή των υποθέσεών τους από αναρμόδιο δικαστήριο ενώπιον του οποίου εκκρεμούν, σε άλλο δικαστήριο αρμόδιο να επιληφθεί του αντικειμένου τους - βάσει του Άρθρου 61 του περί Δικαστηρίων Νόμου, 1960 (Ν. 14/60). Για το λόγο αυτό, οι δυο αιτήσεις που ακούστηκαν διαδοχικά, θα αντιμετωπιστούν συγχρόνως στην ίδια απόφαση.

30 Βάσει του Άρθρου 61 του Ν. 14/60, ό,τι μπορεί να αποτελέσει το αντικείμενο παραπομπής είναι η "αγωγή" όρος ο οποίος ερμηνεύεται στο Άρθρο 2 του ίδιου νόμου και περιλαμβάνει -

(α) πολιτική διαδικασία που εγείρεται με κλητήριο ένταλμα και

(β) πολιτική διαδικασία της οποίας η έναρξη αρχίζει με άλλο τρόπο ο οποίος προβλέπεται από διαδικαστικό κανονισμό.

Η αίτηση πτώχευσης που αποτελεί το αντικείμενο της Αίτησης 176/93, περιλαμβάνεται στον όρο "αγωγή", δεδομένου ότι η διαδικασία πτώχευσης συνιστά πολιτική διαδικασία η έγερση της οποίας προβλέπεται από τους περί Πτωχεύσεως Θεσμούς.

Εξάλλου, δε χωρεί αμφιβολία ότι το αντικείμενο της Αίτησης 210/93 (έγερση απαίτησης με κλητήριο ένταλμα) συνιστά "αγωγή".

Η δικαιοδοσία του Ανωτάτου Δικαστηρίου βάσει του Άρθρου 61, είναι πρωτογενής, διαχωρίζεται δε και είναι λειτουργικά ανεξάρτητη από τη δευτεροβάθμια δικαιοδοσία του Ανωτάτου Δικαστηρίου - βλ. *Πασχαλίδης και Άλλοι v. Γιασεμίδη και Άλλων* (1992) 1 Α.Α.Δ. 1330 και *Fresca Foods v. Guardian Royal Exchange Assurance Ltd.* (1994) 1 Α.Α.Δ. 11.

Στην Αίτηση 176/93 επιδιώκεται η παραπομπή της αίτησης πτώχευσης Αρ. 13/93, από το Επαρχιακό Δικαστήριο Πάφου στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσού, μετά τη διαπίστωση ότι το Επαρχιακό Δικαστήριο Πάφου στερείται κατά τόπον αρμοδιότητα να επιληφθεί της αίτησης λόγω της διαμονής της καθ' ης η αίτηση στη Λεμεσό, στο επαρχιακό δικαστήριο της οποίας επαρχίας επιδιώκεται η παραπομπή της αίτησης.

Για όμοιους λόγους επιδιώκεται η παραπομπή της Αγωγής Αρ. 3851/87 από το Επαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσού, ενώπιον του οποίου εκκρεμεί, στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λάρνακας το οποίο κέκτηται δικαιοδοσίας να επιληφθεί της διαφοράς. Πριν την υποβολή της αίτησης, το Επαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσού διαπίστωσε ότι στερείται δικαιοδοσίας να επιληφθεί του αντικειμένου της αγωγής, εργατικού δυστυχήματος το οποίο επεσυνέβη στην επαρχία Λάρνακας, και για το λόγο αυτό διέταξε την καθήλωση (stay) της διαδικασίας βάσει της Δ.33 θ.10.

Κοινός παρονομαστής και των δύο αιτήσεων είναι η διάσωση άκυρου δικονομικού μέτρου. Ταυτόσημη είναι η θέση των αιτητών ότι το Άρθρο 61 του Ν. 14/60 παρέχει δικαιοδοσία για τη μεταφορά αγωγής από ένα δικαστήριο σε άλλο, ανεξάρτητα από το ακροσφαλές της αγωγής, λόγω αναρμοδιότητας του δικαστηρίου ενώπιον του οποίου εκκρεμεί να επιληφθεί του αντικειμένου της. Έρρισμα

για τη θέση αυτή αντλείται από τις παρατηρήσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου στη *Michaelidou v. Gregoriou and Others* (1988) 1 C.L.R. 88. Σ' εκείνη την υπόθεση το Εφετείο έκρινε ότι η έλλειψη κατά τόπον αρμοδιότητας του δικαστηρίου ενώπιον του οποίου εγείρεται η αγωγή, δεν οδηγεί στην απόρριψη αλλά στην καθήλωση της (stay), βάσει της Δ.33 θ.10. Επομένως υποκατέστησε τη διαταγή του πρωτόδικου Δικαστηρίου για την απόρριψή της με διαταγή για την καθήλωσή της, βάσει της Δ.33 θ.10.

5

10

Στη συνέχεια, το Εφετείο έκαμε τις εξής παρατηρήσεις αναφορικά με τη μελλοντική τύχη της αγωγής:

“Mechanism is provided in the Courts of Justice Law 14/60 for the transfer of the case to the appropriate District Court.”.

15

Μετάφραση στα Ελληνικά: “ Μηχανισμός προβλέπεται στον περί Δικαστηρίων Νόμο 14/60 για τη μεταφορά της υπόθεσης ενώπιον του κατάλληλου Επαρχιακού Δικαστηρίου.”

20

Αφήνεται με τη δήλωση αυτή η εντύπωση ότι οι πρόνοιες του Άρθρου 61 του Ν. 14/60 παρέχουν τη δυνατότητα παραπομπής υπόθεσης από αναρμόδιο σε αρμόδιο δικαστήριο και τη διάσωσή της με τον τρόπο αυτό. Οι παρατηρήσεις του Δικαστηρίου στη *Michaelidou* (ανωτέρω), δεν αποτελούσαν μέρος του λόγου της απόφασης δεδομένου ότι δεν απέβλεπαν στην επίλυση του επίδικου θέματος. Η νομολογιακή τους υπόσταση είναι εκείνη που ενέχουν οι κρίσεις του δικαστηρίου που δεν είναι συνυφασμένες με τη λύση της διαφοράς (*obiter dicta*) και δε δημιουργούν δέσμευση.

25

30

Η *Michaelidou* (ανωτέρω), είναι η μόνη απόφαση, όπως επεσήμανε ο κ. Κληρίδης, στην οποία αφήνεται να νοηθεί ότι παρέχεται δυνατότητα διάσωσης υπόθεσης βάσει του Άρθρου 61 του Ν.14/60 με την παραπομπή της από αναρμόδιο σε αρμόδιο δικαστήριο προς εκδίκαση. Σειρά άλλων αποφάσεων, υπέβαλε, αποκαλύπτει ότι η εξουσία του δικαστηρίου, βάσει του Άρθρου 61, περιορίζεται σε υποθέσεις όπου το δικαστήριο ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η αγωγή και εκείνο ενώπιον του οποίου επιδιώκεται η παραπομπή της, έχουν συντρέχουσα δικαιοδοσία.

35

Στην πρώτη υπόθεση στην οποία το Ανώτατο Δικαστήριο ασχολήθηκε με το δικαιοδοτικό πλαίσιο του Άρθρου 61 του Ν.14/60 - *Photos Photiades & Co. v. Jadranska Slobodna Plovidba* (1962) C.L.R. 107 - το δικαστήριο διετύπωσε (απόφαση πλειοψηφίας) σοβαρά ερωτηματικά για τη δυνατότητα παραπομπής προς εκδίκαση

αγωγής από το αναρμόδιο δικαστήριο ενώπιον του οποίου ηγήθη, σε άλλο δικαστήριο αρμόδιο να την εκδικάσει. Και δυνατότητα αν παρεχόταν παραπομπής υπόθεσης από αναρμόδιο σε αρμόδιο δικαστήριο προς εκδίκαση, επεσήμανε το Ανώτατο Δικαστήριο, θα ήταν απρόθυμο να ασκήσει τη διακριτική του ευχέρεια και να εγκρίνει το αίτημα. Αντίθετη άποψη υιοθετήθηκε από το Δικαστή Βασιλειάδη (όπως ήταν τότε), ο οποίος εξέδωσε ξεχωριστή απόφαση μειοψηφίας. 5

Όλες οι μεταγενέστερες αποφάσεις στις οποίες έγινε επιτυχής επίκληση του Άρθρου 61, αφορούσαν υποθέσεις συντρέχουσας δικαιοδοσίας. Στη *Nicola Constantinou and Another v. Christina S. Petrou and Another* (1968) 1 C.L.R. 200, διατάχθηκε η παραπομπή υποθέσεων που είχαν προκύψει από οδικό δυστύχημα από ένα αρμόδιο σε άλλο αρμόδιο δικαστήριο ενώπιον του οποίου εκκρεμούσαν οι υπόλοιπες υποθέσεις χάριν της συγκέντρωσης όλων των συγγενικών υποθέσεων στο ίδιο δικαστήριο χάριν των επακόλουθων δικονομικών ευεργετημάτων (περίσωση χρόνου και δαπάνης). Για παρόμοιους λόγους και με το ίδιο πνεύμα εγκρίθηκε η παραπομπή στη *Nicolas Tsiakli v. Takis Koudounas* (1968) 1 C.L.R. 408, και *Christodoulos Ioannides and Others v. Stelios Kalotaris and Others* (1969) 1 C.L.R. 287. Αντίθετα, στην *Anthimos Prodromou v. Demetrios Demetriou and Others* (1974) 1 C.L.R. 117 το αίτημα απορρίφθηκε μετά από στάθμιση των πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων τα οποία θα προέκυπταν από την παραπομπή. 10 15 20

Εξάλλου, στην *In the matter of Section 61 of the Courts of Justice Law, 1960 and In the matter of Actions Nos. 539/70, 54/71, 55/71, 56/71, 58/71 and 59/71 before the District Court of Larnaca* (1975) 1 C.L.R. 54, κρίθηκε ότι δε δικαιολογείται η παραπομπή υπόθεσης από ένα επαρχιακό δικαστήριο σ' άλλο, όπου μετατίθεται ο δικαστής που επιλαμβάνεται της υπόθεσης χάριν της ευκολίας του δικαστή, έστω και αν αυτή συμπίπτει μ' εκείνη των δικηγόρων των διαδίκων. 25 30

Ο κ. Κληρίδης υπεστήριξε ότι δεν είναι τυχαίο αλλά απόρροια των προνοιών του Άρθρου 61 του Ν.14/60 ότι διατάχθηκε η παραπομπή υποθέσεων από ένα δικαστήριο σε άλλο, μόνο σε υποθέσεις συντρέχουσας δικαιοδοσίας. Αυτό επιβάλλεται, όπως εισηγήθηκε από το κείμενο των διατάξεων του Άρθρου 61 του Ν.14/60 που προβλέπει: 35

“61. Οιαδήποτε αγωγή δύναται καθ' οιονδήποτε στιγμήν και εις οιονδήποτε στάδιον ταύτης και κατόπιν αιτήσεως ή άνευ τοιαύ- 40

της οιουδήποτε των διαδίκων να παραπεμφθή υπό του Ανωτάτου Δικαστηρίου εξ οιουδήποτε δικαστηρίου εις οιονδήποτε άλλο δικαστήριο αρμοδίας δικαιοδοσίας και τοιαύτη αγωγή δύναται να παραπεμφθή είτε εξ ολοκλήρου είτε σχετικώς προς εν μόνον μέρος ταύτης ή της εν αυτή διαδικασίας το οποίον είναι ανάγκη να παραπεμφθή εις τούτο”

Θέση του κ. Κληρίδη είναι ότι ο όρος “αρμοδίας δικαιοδοσίας” προσδιορίζει όχι μόνο το δικαστήριο στο οποίο η υπόθεση μπορεί να παραπεμφθεί αλλά και το δικαστήριο από το οποίο μπορεί να παραπεμφθεί η υπόθεση. Η ορθότητα της εισηγησης εξαρτάται κατά πρώτο λόγο από τη γραμματική ερμηνεία της φράσης “... εξ οιουδήποτε δικαστηρίου εις οιονδήποτε άλλο δικαστήριο αρμοδίας δικαιοδοσίας ...”. Δεν υπάρχει οτιδήποτε στο κείμενο αυτό το οποίο να διαφοροποιεί το “δικαστήριο” ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η υπόθεση από το “δικαστήριο” ενώπιον του οποίου μπορεί να παραπεμφθεί με αναφορά στην αρμοδιότητα των δυο δικαστηρίων. Αντίθετα, το δεύτερο δικαστήριο ενώπιον του οποίου μπορεί να παραπεμφθεί η υπόθεση και το οποίο προσδιορίζεται με την αντωνυμία “άλλο”, ανήκει στην ίδια κατηγορία με το δικαστήριο που προσδιορίζεται με την αντωνυμία “οιουδήποτε”. Ότι προσδιορίζεται και με τις δυο αντωνυμίες είναι ο όρος “δικαστήριο” ο οποίος ερμηνεύεται στο Άρθρο 2 του Ν. 14/60 και σημαίνει “...οιονδήποτε δικαστήριον έχον δικαιοδοσίαν...”. Ο όρος “αρμοδίας δικαιοδοσίας” στο κείμενο που απαντάται, προσδιορίζει τόσο το πρώτο όσο και το δεύτερο δικαστήριο.

Η ερμηνεία αυτή ενισχύεται και από τις πρόνοιες του Άρθρου 61 που ακολουθούν:

“... και τοιαύτη αγωγή δύναται να παραπεμφθή είτε εξ ολοκλήρου είτε σχετικώς προς εν μόνον μέρος ταύτης ή της εν αυτή διαδικασίας το οποίον είναι ανάγκη να παραπεμφθή εις τούτο.”

Η δυνατότητα εκδίκασης μέρους υπόθεσης από το πρώτο και μέρους από δεύτερο δικαστήριο, προϋποθέτει τη συντρέχουσα δικαιοδοσία των δυο δικαστηρίων. Η κατά τόπον αρμοδιότητα του επαρχιακού δικαστηρίου συνιστά προϋπόθεση για την ανάληψη και άσκηση δικαιοδοσίας για την επίλυση διαφοράς η οποία εγείρεται ενώπιον επαρχιακού δικαστηρίου, όπως επαναβεβαιώθηκε στην πρόσφατη απόφαση **Θεοχάρους ν. Παστελλή** (1993) I A.A.Δ. 240. Όχι μόνο η γραμματική ερμηνεία αλλά και οι άλλες πρόνοιες του Μέρους 7 του Ν. 14/60 που αναφέρονται στην “Παραπομπή Δικαίων” στο βαθμό και έκταση που είναι αποκαλυπτικές των σκοπών του νο-

μοθέτη σε σχέση με την εξουσία για την παραπομπή υπόθεσης από ένα δικαστήριο σε άλλο, συνάδουν με τη γραμματική ερμηνεία του Άρθρου 61, όπως αυτή έχει προσδιοριστεί πιο πάνω. Η εξουσία ακύρωσης διατάγματος παραπομπής που προβλέπεται από το Άρθρο 62 του νόμου, προϋποθέτει τη δυνατότητα εκδίκασης της υπόθεσης από το δικαστήριο από το οποίο είχε παραπεμφθεί. Διαφορετικά, θα ερχόμαστε αντιμέτωποι με το ενδεχόμενο απομάκρυνσης της υπόθεσης από αρμόδιο και την επαναφορά της σε αναρμόδιο δικαστήριο. 5

Το διάταγμα παραπομπής επιφέρει την ανακοπή της εκδίκασης της υπόθεσης από το δικαστήριο ενώπιον του οποίου εκκρεμεί, εξουσία η οποία διακρίνεται από εκείνη η οποία προβλέπεται από τη Δ.33 θ.10. 10

Τέλος, επισημαίνεται ότι είναι νομολογιακά θεμελιωμένο ότι αγωγή εξυπαρχής άκυρη δεν ενεργοποιεί τη διαδικασία του δικαστηρίου αλλά, αντίθετα, είναι θνησιγενής και δεν μπορεί να διασωθεί βάσει της Δ.64 θ.1 των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας [βλ. επίσης *Έλληνας και Άλλος v. Χριστοδούλου* (1993) 1 Α.Α.Δ. 485, *Gentograde Minerals & Metals A G v. Πλοίου "Mogli"* (1993) 1 Α.Α.Δ. 781, *Spyropoulos v. Transavia* (1979) 1 C.L.R. 421, *Demetriou and Others v. Prodromou* (1983) 1 C.L.R. 301, *Hadjichambis v. Attorney-General* (1986) 1 C.L.R. 386, *Tradex v. Terminal Navigation* (1988) 1 C.L.R. 450, *Μαχλουζαρίδης v. Ιωαννίδη και Άλλων* (1990) 1 Α.Α.Δ. 965, *Αθανασιάδη v. Αλεξάνδρου* (1991) 1 Α.Α.Δ. 945, *Κάκουλλου v. Ποχουζούρη και Άλλης (Αρ.2)*, (1992) 1 Α.Α.Δ. 1503 και *Βίκτωρος v. Χριστοδούλου* (1992) 1 Α.Α.Δ. 512]. 15 20 25

Στην *Evagorou v. Christodoulou and Another* (1982) 1 C.L.R. 771, διακηρύχθηκε ότι αγωγή η οποία πλήττει το θεμέλιο της διαδικασίας είναι εξυπαρχής άκυρη και δεν εγείρει θέμα προς εκδίκαση ενώπιον του δικαστηρίου. 30

Για τους λόγους που έχουμε εκθέσει πιο πάνω, καταλήγουμε ότι δεν παρέχεται δυνατότητα παραπομπής, βάσει του Άρθρου 61, από το αναρμόδιο δικαστήριο ενώπιον του οποίου εκκρεμούν, σε άλλο δικαστήριο με αρμοδιότητα να επιληφθεί, είτε -

(α) της αίτησης πτώχευσης στην Αίτηση 176/93 ή 35

(β) της αγωγής στην Αίτηση 210/93.

Στο κείμενο της Αίτησης οι αιτητές στην 176/93 επικαλούνται και άλλη δικονομική πρόνοια υπέρ του αιτήματος για παραπομπή, τον Κ.14 θ.1 των Θεσμών Πτωχεύσεως, ο οποίος προβλέπει ότι παρέχεται εξουσία κάτω από συνθήκες που δε θα μας απασχολήσουν για τη μεταφορά διαδικασίας η οποία ηγέρθη ενώπιον εσφαλμένου δικαστηρίου σε άλλο δικαστήριο αρμόδιο να της επιληφθεί. Κατά τη συζήτηση της αίτησης ενώπιον μας, η επιχειρηματολογία των αιτητών επικεντρώθηκε στο Άρθρο 61 χωρίς να γίνει καμιά αναφορά στον Κ.14. Ούτε η καθ'ης η αίτηση έκαμε οποιαδήποτε αναφορά στον Κ.14. Κρίνουμε ότι ο Κ.14 εγκαταλείφθηκε ως νομικό βάθος για την Αίτηση. Γι' αυτό δε θα μας απασχολήσει η προσαρμογή του με το Σύνταγμα (Άρθρο 188.1) ή το πλαίσιο και το πεδίο εφαρμογής του.

Η αίτηση απορρίπτεται χωρίς έξοδα.

ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ, Δ.: Συμφωνώ με την απόφαση που μόλις έχει διαβαστεί από τον δικαστή Πική. Θέλω μόνο να προσθέσω πως, η κατά τη γνώμη μου ορθή προσέγγιση, που βασίζεται στη γραμματική ερμηνεία του άρθρου 61 του Περί Δικαστηρίων Νόμου, 14/60, υποστηρίζεται και από το μηχανισμό που προβλέπεται σ' αυτό για την παραπομπή υποθέσεως από ένα Δικαστήριο που έχει δικαιοδοσία, σε άλλο με παράλληλη δικαιοδοσία.

Το αρμόδιο Δικαστήριο που εκδίδει τέτοια διαταγή, παρεμβαίνοντας στο σοβαρό τομέα της υπό του νόμου καθοριζόμενης δικαιοδοσίας των Δικαστηρίων, δεν είναι άλλο από την Ολομέλεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου, που ασκεί πάνω στο ζήτημα πρωτογενή δικαιοδοσία.

Το θέμα, αν ένα Δικαστήριο κέκτηται δικαιοδοσίας να επιληφθεί υποθέσεως, ανάγεται στην πρωτόδικη δικαιοδοσία του ιδίου. Η απόφαση του πάνω σ' αυτό ελέγχεται τελεσιδικώς από το Ανώτατο Δικαστήριο, στην άσκηση της δευτεροβάθμιας δικαιοδοσίας του ως εφετείο, ή βεβαίως με τα προνομακά εντάλματα που εκδίδονται από το Ανώτατο Δικαστήριο, όπως προβλέπεται στο άρθρο 155.4 του Συντάγματος. Δεν αποδίδεται, με το άρθρο 61, στην Ολομέλεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου εξουσία να διορθώνει πρωτογενώς την υπό διαδίκου εσφαλμένη επίκληση δικαιοδοσίας εις αναρμόδιο κατώτερο Δικαστήριο.

ΚΟΥΡΡΗΣ, Δ.: Με την αίτηση αυτή οι αιτητές ζητούν από το Ανώτατο Δικαστήριο, διάταγμα για τη μεταφορά της Αίτησης Πτωχεύσεως εναντίον της καθ'ης η αίτηση, από το Επαρχιακό Δικαστήριο Πάφου, στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσού.

Η αίτηση βασίζεται στο άρθρο 61 του περί Δικαστηρίων Νόμου, αρ. 14/60, στον περί Πτωχεύσεως Νόμο, Κεφ. 5, άρθρα 87, 88(1)(2), 102(1) και τους περί Πτωχεύσεως Κανονισμούς, Καν. 2, 14(1)(2), 15 και 16.

Τα γεγονότα επί των οποίων βασίζεται η αίτηση, εμφανίζονται στην επισυνημμένη ένορκη δήλωση του δικηγόρου Πανίκου Σ. Σιβιτανίδη, από την Πάφο, την οποία παραθέτω αυτούσια: 5

- “1. Είμαι ο δικηγόρος της αιτηρίας εις την υπό τον άνω αριθμόν και τίτλον αίτησιν, κατέχω τον φάκελλον και τα γεγονότα της υποθέσεως, και λόγω του ότι το υπό κρίσιν θέμα είναι νομικόν φρονώ ότι είμαι αρμόδιος να ορκισθώ την παρούσαν ένορκη ομολογία. 10
2. Την 8/7/1991 ελήφθη απόφαση εναντίον της Άντρος Κολοκασίδου εκ Πάφου διά ποσόν Λ.5000,- πλέον τόκους προς 9% από 15/1/1988 ως και ΛΚ.113,- δικηγορικά έξοδα. 15
3. Επειδή η εν λόγω εξ αποφάσεως οφειλέτις δεν επλήρωσε τους ενάγοντας, έλαβα οδηγίες να καταχωρήσω Αίτησιν Πτωχεύσεως εναντίον της και κατεχώρησα Ειδοποίησιν Πτωχεύσεως αρ. 5/93 η οποία επεδόθη εις αυτήν την 30/3/1993. Ακολούθως εγένετο η αίτησις υπό της αιτηρίας αρ. 13/93 δια της οποίας εξητείτο Διάταγμα Παραλαβής, η οποία επεδόθη εις την οφειλέτιδα την 6/5/1993. 20
4. Η οφειλέτις δι' ενστάσεως και ενόρκου δηλώσεως της ισχυρίζεται ότι κατά τα τελευταία 3 έτη διαμένει εις Λεμεσόν. Διά τούτο ζητείται όπως η σχετική διαδικασία πτωχεύσεως εναντίον της ως άνω οφειλέτιδος μεταβιβασθεί εις το Επαρχιακόν Δικαστήριον Λεμεσού και Πρωτοκολλητείο Λεμεσού που έχουν δικαιοδοσία βάσει του Νόμου. 25
5. Πιστεύω ότι είναι προς το συμφέρον της Δικαιοσύνης και προς αποφυγήν καθυστερήσεων και εξόδων να διατάξει το Ανώτατον Δικαστήριον την μετάθεσιν της ως άνω Διαδικασίας εις το Πρωτοκολλητείον και Επαρχιακόν Δικαστήριον Λεμεσού, και δι' αυτόν τον λόγον γίνεται η παρούσα ένορκος δήλωσις μου προς υποστήριξιν της σχετικής αιτήσεως της εξ αποφάσεως δανειστρίας Τραπέζης.”. 30 35

Η καθ'ης η αίτηση καταχώρησε ένσταση μέσω του δικηγόρου της. Η ένσταση δεν υποστηρίζεται από ένορκη δήλωση ούτε και οι λόγοι επί τους οποίους βασίζεται η ένσταση παρατίθενται στην ένσταση.

5 Όπως ανάφερα προηγουμένως, η αίτηση βασίζεται όχι μόνο στο άρθρο 61 του περί Δικαστηρίων Νόμου, αρ. 14/60, αλλά και στα σχετικά άρθρα του περί Πτωχεύσεως Νόμου, Κεφ. 5, καθώς και στους περί Πτωχεύσεως Κανονισμούς 14(1)(2).

10 Κατά την ακρόαση της αίτησης, η δικηγόρος των αιτητών περιορίστηκε στο άρθρο 61 του περί Δικαστηρίων Νόμου, χωρίς να επισύρει την προσοχή του Δικαστηρίου στους περί Πτωχεύσεως Κανονισμούς που είχε ως συνέπεια επιχειρηματολογία από μέρους των δικηγόρων των διαδίκων, μόνο αναφορικά με το άρθρο 61.

Το σχετικό άρθρο 88(1) και (2) του περί Πτωχεύσεως Νόμου, Κεφ. 5, προνοεί τα ακόλουθα:

15 “88.(1) A bankruptcy petition against a debtor shall be presented to the District Court for the district in which the debtor has resided or carried on business for the longest period during the six months immediately preceding the presentation of the petition.

20 (2) Nothing in this section shall invalidate a proceeding by reason of its being taken in a wrong Court.”.

Σε δική μου μετάφραση:

25 “88.(1) Αίτηση πτωχεύσεως εναντίον οφειλέτη θα υποβάλλεται στο Επαρχιακό Δικαστήριο της Επαρχίας στην οποία ο οφειλέτης κατοίκησε ή άσκησε επιχειρηματική δραστηριότητα για τη μεγαλύτερη χρονική περίοδο κατά τη διάρκεια των έξι μηνών που αμέσως προηγούνται της υποβολής της αιτήσεως.

(2) Τίποτα από τα διαλαμβανόμενα στο παρόν άρθρο θα καθιστά διαδικασία άκυρη για το λόγο ότι άρχισε σε λανθασμένο Δικαστήριο.”.

30 Ο Κανονισμός 14(1) και (2) των περί Πτωχεύσεως Κανονισμών, έχει ως εξής:

“14.-(1) Where any bankruptcy has been commenced in a wrong Court or in a wrong registry of a Court, the Chief Justice may at any time order the proceedings to be transferred to any other Court

having jurisdiction under the Law or to any other registry prescribed by these rules.

(2) The Chief Justice may at any time order the whole or any portion of the proceedings in any matter under the Law to be transferred from any Court to any other Court of competent jurisdiction, or from one registry to another registry of the Court.”

Σε δική μου μετάφραση:

“14.-(1) Όπου πτώχευση άρχισε σε λανθασμένο Δικαστήριο ή λανθασμένο πρωτοκολλητήριο Δικαστηρίου, ο Αρχιδικαστής δύναται οποτεδήποτε να διατάξει τη μεταφορά της διαδικασίας σε οποιοδήποτε άλλο Δικαστήριο που έχει αρμοδιότητα βάσει του Νόμου ή σε οποιοδήποτε άλλο πρωτοκολλητήριο που καθορίζεται με τους παρόντες κανονισμούς.

(2) Ο Αρχιδικαστής δύναται οποτεδήποτε να διατάξει όπως ολόκληρη ή μέρος της διαδικασίας με βάση το Νόμο μεταφερθεί από οποιοδήποτε Δικαστήριο σε οποιοδήποτε άλλο Δικαστήριο αρμοδίας δικαιοδοσίας, ή από ένα πρωτοκολλητήριο σε άλλο πρωτοκολλητήριο του Δικαστηρίου.”

Προ της Ανεξαρτησίας της Κύπρου, το 1960, με βάση το άρθρο 69 του περί Δικαστηρίων Νόμου, Κεφ. 8, εξουσία για να ακούσει αιτήσεις για μεταφορά αγωγών από οποιοδήποτε Δικαστήριο σε αρμόδιο Δικαστήριο, είχε ο Αρχιδικαστής.

Μετά την εγκαθίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας, ο Νομοθέτης με το άρθρο 61 του περί Δικαστηρίων Νόμου, Αρ. 14/60, για τη μεταφορά αγωγών από οποιοδήποτε Δικαστήριο σε αρμόδιο Δικαστήριο υιοθέτησε τη φρασεολογία του άρθρου 69 του Κεφ. 8, αλλά αντικατέστησε τη λέξη “Αρχιδικαστής” με τις λέξεις “Ανώτατο Δικαστήριο”. Δηλαδή, ο Νομοθέτης έδωσε εξουσία στο Ανώτατο Δικαστήριο, να επιλαμβάνεται αιτήσεων για μεταφορά αγωγών από οποιοδήποτε Δικαστήριο στο αρμόδιο Δικαστήριο.

Στην προκειμένη περίπτωση, ο Κανονισμός 14 αναφέρει ότι εξουσία για να επιλαμβάνεται των σχετικών αιτήσεων έχει ο “Αρχιδικαστής”. Με τη διάρθρωση των Δικαστηρίων, σύμφωνα με τον περί Δικαστηρίων Νόμο, Αρ. 14/60, η θέση του Αρχιδικαστή καταργήθηκε.

Επειδή ο Νομοθέτης με βάση το άρθρο 61 του περί Δικαστηρίων Νόμου έδωσε εξουσία στο Ανώτατο Δικαστήριο να επιλαμβάνεται των σχετικών αιτήσεων, κρίνω ότι με βάση το Άρθρο 188 του Συντάγματος δύναμαι να προσαρμόσω τον Καν. 14 των περί Πτωχεύσεως Κανονισμών, προς το Σύνταγμα, με την αντικατάσταση της λέξης “Αρχιδικαστής” με τις λέξεις “Ανώτατο Δικαστήριο”, ούτως ώστε το Ανώτατο Δικαστήριο να επιλαμβάνεται των αιτήσεων για μεταφορά των αιτήσεων πτωχεύσεως από το λανθασμένο Δικαστήριο στο αρμόδιο Δικαστήριο.

10 Το Ανώτατο Δικαστήριο έχει διακριτική ευχέρεια να εκδώσει ή να αρνηθεί την έκδοση διατάγματος για μεταφορά αναλόγως των περιστατικών κάθε αίτησης.

15 Στην υπό κρίση αίτηση, η καθ’ης η αίτηση ισχυρίστηκε ότι τα τελευταία τρία χρόνια πριν την καταχώρηση της Αίτησης Πτωχεύσεως, διέμενε στη Λεμεσό.

20 Έχω τη γνώμη ότι η έκδοση διατάγματος μεταφοράς είναι δικαιολογημένη, προς αποφυγή καθυστερήσεως και εξόδων και για να διευκολύνω την πορεία της δικαιοσύνης [Βλέπε, *Photos Photiades & Co. v. Jadranska Slobodna Plovidba* (1962) C.L.R. 107 και *Christodoulos Ioannides and Others v. Stelios Kalotaridis and Others* (1969) 1 C.L.R. 287].

Οι αιτητές να πληρώσουν τα έξοδα της αίτησης.

ΚΟΥΡΡΗΣ, Δ.: Με την αίτηση αυτή ο αιτητής ζητά με βάση το άρθρο 61 του περί Δικαστηρίων Νόμου, αρ. 14/60, τα εξής:

25 “Α. Διάταγμα διά του οποίου να διατάσσεται η μεταφορά της υπό τον ως άνω αριθμόν και τίτλον Αγωγής από το Επαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσού εις το Επαρχιακό Δικαστήριο Λάρνακας.

30 Β. Διάταγμα διά του οποίου να διατάσσεται η εκδίκαση της υπό τον ως άνω αριθμόν και τίτλον Αγωγής εξ αρχής (De Novo) από το Επαρχιακό Δικαστήριο Λάρνακας.”.

Τα γεγονότα επί των οποίων στηρίζεται η αίτηση, εμφανίζονται στην επισυνημμένη ένορκη δήλωση του Χριστάκη Λαζάρου, από τη Λεμεσό, την οποία παραθέτω αυτούσια:

- “1. Είμαι ο Ενάγων εις την υπό τον ως άνω αριθμόν και τίτλον Αγωγή και ο Αιτητής στην παρούσα αίτηση και ορκίζομαι τα κατωτέρω τόσο εξ ιδίας γνώσεως όσο και από συμβουλές και πληροφορίες των Δικηγόρων μου τις οποίες θεωρώ ορθές και αληθείς. 5
2. Την 18/7/87 ήγειρα εις το Ε.Δ. Λεμεσού την υπό τον ως άνω αριθμόν και τίτλον Αγωγή εναντίον των εναγομένων αξιώνοντας αποζημιώσεις διά σωματικές βλάβες και άλλα έξοδα και απώλειες συνεπεία εργατικού ατυχήματος καθ' όν χρόνον ήμουν υπό την εργοδοσία των. 10
3. Ο τόπος του εργατικού ατυχήματος ευρίσκεται πολύ πλησίον της διαχωριστικής γραμμής των διοικητικών περιφερειών Λεμεσού και Λάρνακας πλην όμως υπάγεται στην Λάρνακα.
4. Λόγω αβλεψίας και κακής συνεννόησης με τους Δικηγόρους μου δημιουργήθηκε σ' αυτούς η λανθασμένη εντύπωση ότι το εγροστάσιο Τσιμεντοποιίας Βασιλικού όπου και ο τόπος του ατυχήματος ευρίσκετο στην διοικητική περιφέρεια Λεμεσού και έτσι θεώρησαν ως το κατά τόπο αρμόδιο Δικαστήριο της Λεμεσού όπου και εν τέλει καταχώρησαν την ανωτέρω Αγωγή. 15
5. Οι εναγομένοι γνωρίζοντας όμως την πραγματικότητα παρέλειψαν επιμελώς να θέσουν υπ' όψη του Δικαστηρίου παρά τις πολλαπλές προς τούτο εμφανίσεις θέμα κατά τόπον δικαιοδοσίας παρά μόνο την 21/9/93 ότε μετά από αλληπάλληλες αναβολές που κυρίως οφείλοντο σε σχετικά αιτήματα των εναγομένων άρχισε η ακρόαση της υπόθεσης. 25
6. Κατά την ίδια ημερομηνία και ενώ είχε τελειώσει η μαρτυρία μου στην κυρίως εξέταση και θ' άρχιζε η αντεξέταση μου από τον Δικηγόρο των εναγομένων ήγειρε το θέμα της κατά τόπον αρμοδιότητας του Δικαστηρίου. 30
7. Το Σεβαστό Δικαστήριο ανέβαλε την υπόθεση για την 7/10/93 με σκοπό να μελετηθεί το εγερθέν θέμα και να αποφασιστεί η περαιτέρω πορεία της υπόθεσης.
8. Την 7/10/93 το Σεβαστό Δικαστήριο απεφάσισε ότι επ' όσον ο τόπος του ατυχήματος ευρίσκετο στην διοικητική περιφέρεια Λάρνακας και η διεύθυνση των εναγομένων εις Λευκω- 35

5 σία στερείται κατά τόπο αρμοδιότητας να προχωρήσει με την περαιτέρω συνέχιση της εκδίκασης της υπόθεσης και ανέστειλε την περαιτέρω διαδικασία, σημειώνοντας ταυτόχρονα ότι δύναμαι να κινήσω τον σχετικό μηχανισμό που προβλέπει ο Περί Δικαστηρίου Νόμος για μεταφορά της υπόθεσης στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λάρνακας.

9. Επισυνάπτω ως τεκμήρια πιστά αντίγραφα:

- 10 (α) Γενικού οπισθογραφημένου κλητηρίου εντάλματος.
 (β) Εμφάνιση εναγομένων.
 (γ) Έκθεση Απαιτήσεως.
 (δ) Έκθεση Υπερασπίσεως.
 (ε) Πρακτικό του Δικαστηρίου ημερομηνίας 7/10/93.

15 10. Εξαιτούμαι όπως το Σεβαστό Δικαστήριο εκδώσει διάταγμα διά του οποίου να μεταφέρεται η υπό τον ως άνω αριθμό και τίτλον Αγωγή εις το Ε.Δ. Λάρνακας και όπως η ακρόαση της αρχίσει εξ υπαρχής (De Novo).

11. Ευσεβάστως πιστεύω ότι είναι ορθό και δίκαιο να εκδοθούν τα αιτούμένα διατάγματα.”.

20 Οι καθ’ων η αίτηση καταχώρησαν ένσταση στην αίτηση, ισχυριζόμενοι κυρίως ότι εφόσον ο αιτητής είχε αμφιβολίες για το σε ποιιά περιφέρεια υπάγεται διοικητικά το Βασιλικό, θα μπορούσε να το πληροφορηθεί είτε από αστυνομικές, ταχυδρομικές, τελωνειακές ή και οποιοσδήποτε άλλες Αρχές. Επίσης, ισχυρίζονται ότι δεν μπορεί το Ανώτατο Δικαστήριο δυνάμει του άρθρου 61 του Νόμου 25 14/60, κάτω από τις περιστάσεις να ασκήσει οποιαδήποτε διακριτική ευχέρεια προς όφελος του αιτητή και εν πάση περιπτώσει δεν έχει τέτοια δικαιοδοσία δυνάμει του άρθρου 61 για να μεταφέρει αγωγές από αναρμόδιο Δικαστήριο σε άλλο που έχει αρμοδιότητα.

Το σχετικό άρθρο προνοεί τα ακόλουθα:

30 “61. Οιαδήποτε αγωγή δύναται καθ’ οιαδήποτε στιγμήν και εις οιονδήποτε στάδιον ταύτης και κατόπιν αιτήσεως ή άνευ τοιαύτης οιοδήποτε των διαδίκων να παραπεμφθή υπό του Ανωτάτου Δικαστηρίου εξ οιοδήποτε δικαστηρίου εις οιονδήποτε άλλο δικαστήριον αρμοδίας δικαιοδοσίας και τοιαύτη αγωγή δύναται να παραπεμφθή είτε εξ ολοκλήρου είτε σχετικώς προς εν 35 μόνον μέρος ταύτης ή της εν αυτή διαδικασίας το οποίον είναι ανάγκη να παραπεμφθή εις τούτο.”.

Ο συνήγορος των καθ'ων η αίτηση προέβαλε το επιχείρημα ότι η ερμηνεία που πρέπει να δοθεί στη φράση του πιο πάνω άρθρου “να παραπεμφθή υπό του Ανωτάτου Δικαστηρίου εξ οιουδήποτε δικαστηρίου εις οιονδήποτε άλλο δικαστήριο αρμοδίας δικαιοδοσίας”, είναι ότι το Ανώτατο Δικαστήριο έχει δικαιοδοσία να μεταφέρει από οποιοδήποτε αρμόδιο Δικαστήριο σε οποιοδήποτε άλλο Δικαστήριο αρμοδίας δικαιοδοσίας, δηλαδή από ένα αρμόδιο Δικαστήριο σε άλλο αρμόδιο Δικαστήριο. 5

Προς υποστήριξη της επιχειρηματολογίας του, υπέβαλε στο Δικαστήριο ότι εάν δοθεί διαφορετική ερμηνεία που να επιτρέπει στο Ανώτατο Δικαστήριο να παραπέμπει αγωγές από οποιοδήποτε Δικαστήριο σε οποιοδήποτε άλλο Δικαστήριο αρμοδίας δικαιοδοσίας, τότε το Ανώτατο Δικαστήριο στην άσκηση της διακριτικής του ευχέρειας θα δύναται να μεταφέρει αγωγές που καταχωρήθηκαν στο Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών και στο Δικαστήριο Ελέγχου Ενοικιάσεων, στο Επαρχιακό Δικαστήριο. Αυτό, είτε, θα ήταν παράδοξο, γιατί αγωγές που καταχωρήθηκαν στο Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών και στο Δικαστήριο Ελέγχου Ενοικιάσεων, καταχωρούνται με βάση διαφορετικούς Θεσμούς και προνοούν διαφορετικά δικόγραφα από εκείνα που προνοούν οι Θεσμοί σχετικά με αγωγές ενώπιον του Επαρχιακού Δικαστηρίου. 10 15 20

Αναφορικά με το άρθρο 61, το Ανώτατο Δικαστήριο, έχει ασχοληθεί σε σειρά αιτήσεων. Μεταξύ αυτών είναι: *Photos Photiades & Co. v. Jadranska Slobodna Plovidba* (1962) C.L.R. 107, *1. Nicolas Constantinou, 2. Salamis Alevromili Ltd. v. 1. Christina S. Petrou, infant, through her father and/or natural guardian Spyros Petrou, 2. Maroulla Petrou* (1968) 1 C.L.R. 200, *Nicolas Tsiakli v. Takis Koudounas* (1968) 1 C.L.R. 408, *Christodoulos Ioannides and Others v. Stelios Kalotaridis and Others* (1969) 1 C.L.R. 287, *Anthimos Prodromou v. Demetrios Demetriou and Others* (1974) 1 C.L.R. 117 και *In the matter of Section 61 of the Courts of Justice Law, 1960 and In the matter of actions nos. 539/70, 54/71, 55/71, 56/71, 57/71, 58/71 and 59/71 before the District Court of Larnaca* (1975) 1 C.L.R. 54. 25 30

Επίσης, έγινε αναφορά στη δικαιοδοσία του Ανωτάτου Δικαστηρίου, στην Έφεση *Michaelidou v. Gregoriou and Others* (1982) 1 C.L.R. 88 και στην *Πασχαλίδης και Άλλοι v. Γιασεμίδη και Άλλων*, (1992) 1 Α.Α.Δ. 1330. 35

5 Στην υπόθεση *Photiades & Co.* (πιο πάνω), Αγωγή Ναυτοδικείου καταχωρήθηκε στο Επαρχιακό Δικαστήριο Αμμοχώστου. Ο ενάγοντας καταχώρησε αίτηση με βάση το άρθρο 61 ζητώντας από το Ανώτατο Δικαστήριο διάταγμα για μεταφορά της πιο πάνω αγωγής

10 ενώπιον του Ναυτοδικείου. Η πλειοψηφία του Ανωτάτου Δικαστηρίου αποφάσισε να μην εκδώσει το διάταγμα για το λόγο ότι τα περιστατικά της υπόθεσης δεν ήταν τέτοια που να δικαιολογούν την άσκηση της διακριτικής τους ευχέρειας υπέρ του αιτητή. Η ερμηνεία, όμως, του άρθρου 61 παρέμεινε ανοικτή. Ο Δικαστής Βασιλειάδης (όπως ήταν τότε) εξέδωσε διϊστάμενη απόφαση. Συμφώνησε με το αποτέλεσμα, αλλά είχε τη γνώμη ότι το Ανώτατο Δικαστήριο στην άσκηση της διακριτικής του ευχέρειας δύναται να μεταφέρει Αγωγή από Δικαστήριο που δεν έχει αρμοδιότητα, σε άλλο Δικαστήριο που έχει αρμοδιότητα.

15 Η υπόθεση *Constantinou and Salamis Alevromili* (πιο πάνω), αφορούσε Αγωγή που καταχωρήθηκε στο Επαρχιακό Δικαστήριο Αμμοχώστου για αποζημίωση για σωματικές βλάβες, ως αποτέλεσμα τροχαίου ατυχήματος μεταξύ δύο οχημάτων και το Ανώτατο Δικαστήριο επέτρεψε τη μεταφορά της Αγωγής στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας, ενώπιον του οποίου εκκρεμούσε και άλλη

20 αγωγή μεταξύ του εναγομένου και τρίτου προσώπου, αναφορικά με το ίδιο ατύχημα. Σε εκείνη την υπόθεση και τα δύο Επαρχιακά Δικαστήρια είχαν αρμοδιότητα (concurrent jurisdiction) (Βλέπε σελίδα 201).

25 Στην υπόθεση *Tsiakli v. Koudounas* (πιο πάνω) ο αιτητής ζήτησε από το Ανώτατο Δικαστήριο τη μεταφορά της Αγωγής που καταχώρησε στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας, για αποζημιώσεις για σωματικές βλάβες, ως αποτέλεσμα τροχαίου ατυχήματος, στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λάρνακας. Το Ανώτατο Δικαστήριο

30 εξέδωσε διάταγμα για τη μεταφορά της αγωγής, λαμβάνοντας υπόψη ότι δεν υπήρξε ένσταση στην αίτηση.

35 Στην υπόθεση *Ioannides and Others v. Kalotaris and Others* (πιο πάνω), το Ανώτατο Δικαστήριο εξέδωσε διάταγμα για μεταφορά Αγωγών από το Επαρχιακό Δικαστήριο Λάρνακας στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσού, όπου εκκρεμούσαν και άλλες αγωγές για το ίδιο θέμα. Οι αγωγές αφορούσαν αποζημιώσεις για σωματικές βλάβες ως αποτέλεσμα τροχαίου ατυχήματος.

40 Η υπόθεση *Prodromou v. Demetriou and Others* (πιο πάνω), αφορούσε αγωγές που καταχωρήθηκαν για σωματικές βλάβες, εναντίον διαφόρων εναγομένων. Πέντε αγωγές καταχωρήθηκαν στο

Επαρχιακό Δικαστήριο Πάφου και επτά στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας. Καταχωρήθηκε αίτηση στο Ανώτατο Δικαστήριο για μεταφορά των Αγωγών του Επαρχιακού Δικαστηρίου Πάφου στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας. Το Ανώτατο Δικαστήριο στην άσκηση της διακριτικής του ευχέρειας αρνήθηκε να εκδώσει διάταγμα για μεταφορά. 5

Στην υπόθεση *In the matter of Section 61 of the Courts of Justice Law, 1960* and *In the matter of actions nos. 539/70, 54/71, 55/71, 56/71, 57/71, 58/71 and 59/71 before the District Court of Larnaca* (πιο πάνω), οι αιτητές ζήτησαν τη μεταφορά επτά συνενωμένων υποθέσεων από το Επαρχιακό Δικαστήριο Λάρνακας στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας. Οι αγωγές είχαν ακουστεί μερικώς από Δικαστή του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λάρνακας, ο οποίος μετατέθηκε στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας και οι αιτητές ζήτησαν τη συνέχιση της ακρόασης ενώπιον του ίδιου Δικαστή. Το Ανώτατο Δικαστήριο αρνήθηκε να εκδώσει διάταγμα, καθότι μπορούσε να είχε γίνει διευθέτηση να πηγαίνει ο Δικαστής στη Λάρνακα για συμπλήρωση της ακρόασης των υποθέσεων. 10 15

Στην έφεση *Michaelidou v. Gregoriou and Others* (πιο πάνω), το Ανώτατο Δικαστήριο αποφάσισε ότι δεν είχε εξουσία το Επαρχιακό Δικαστήριο Λάρνακας να απορρίψει την Αγωγή λόγω έλλειψης αρμοδιότητας, αλλά να αναστείλει τη διαδικασία, με βάση τη Διαταγή 33, θ.10. Το Ανώτατο Δικαστήριο ανέφερε, παρόλο που δεν ήταν επίδικο θέμα, ότι υπάρχει μηχανισμός στον περί Δικαστηρίων Νόμο, 14/60, για τη μεταφορά υπόθεσης στο αρμόδιο Δικαστήριο. 20 25

Ο συνήγορος των καθ'ων η αίτηση, επιπρόσθετα επιχειρηματολόγησε ότι από τις πιο πάνω υποθέσεις είναι έκδηλο ότι στις περιπτώσεις που το Ανώτατο Δικαστήριο επέτρεψε τη μεταφορά των Αγωγών, και τα δύο Δικαστήρια είχαν αρμοδιότητα. 30

Η απόφαση, όμως, *In the matter of Section 61 of the Courts of Justice Law, 1960* and *In the matter of actions nos. 539/70, 54/71, 55/71, 56/71, 57/71, 58/71 and 59/71 before the District Court of Larnaca* (πιο πάνω), αναφέρεται σε αίτηση που τα γεγονότα όπως αναφέρθηκαν πιο πάνω δεν φανερώνουν ότι και τα δύο Δικαστήρια είχαν αρμοδιότητα. 35

Επιανερχόμενος στην επιχειρηματολογία του συνήγορου των καθ'ων η αίτηση, δεν συμφωνώ ότι η φράση "να παρατεμφθῆ υπό του Ανωτάτου Δικαστηρίου ἐξ οιουδήποτε δικαστηρίου εἰς οιοιδή-

ποτε άλλο δικαστήριο αρμοδίας δικαιοδοσίας”, πρέπει να ερμηνευθεί ότι το Ανώτατο Δικαστήριο έχει δικαιοδοσία να μεταφέρει Αγωγή από ένα αρμόδιο Δικαστήριο σε άλλο αρμόδιο Δικαστήριο. Εάν ο Νομοθέτης ήθελε να περιορίσει τη δικαιοδοσία του Ανωτάτου Δικαστηρίου όπως εισηγήθηκε ο συνήγορος των καθ’ων η αίτηση, θα χρησιμοποιούσε τη φράση: “εξ οιοιδήποτε αρμοδίου Δικαστηρίου εις οιοιδήποτε άλλο δικαστήριο αρμοδίας δικαιοδοσίας”. Ο Νομοθέτης χρησιμοποίησε τις λέξεις “οιοιδήποτε δικαστηρίου”, χωρίς κανένα άλλο προσδιορισμό, χαρακτηρισμό ή περιορισμό.

5 Κατά τη γνώμη μου, η ορθή ερμηνεία είναι ότι το Ανώτατο Δικαστήριο στην άσκηση της διακριτικής του ευχέρειας δύναται να μεταφέρει αγωγές από αρμόδιο ή αναρμόδιο Δικαστήριο, σε αρμόδιο Δικαστήριο.

Στην υπόθεση **Photiades & Co. v. Jadranska Slobodna Plovidba** (πιο πάνω), το Δικαστήριο ανέφερε ότι ο σκοπός του άρθρου 61 είναι να δώσει εξουσία στο Ανώτατο Δικαστήριο να εξοικονομήσει χρόνο και έξοδα. Επίσης, το Ανώτατο Δικαστήριο ανέφερε στην υπόθεση **Ioannides and Others v. Kalotaris and Others** (πιο πάνω) ότι ο σκοπός του άρθρου 61 είναι να διευκολύνει την πορεία της δικαιοσύνης.

15
20

Κατά τη γνώμη μου, ο αντικειμενικός σκοπός του άρθρου 61 που είναι η εξοικονόμηση χρόνου και εξόδων και η διευκόλυνση της πορείας της δικαιοσύνης, ουσιαστικά καταργείται εάν η δικαιοδοσία του Ανωτάτου Δικαστηρίου περιοριστεί στο να εκδίδει διατάγματα για μεταφορά Αγωγών από ένα αρμόδιο Δικαστήριο σε άλλο αρμόδιο Δικαστήριο.

25

Αναφορικά με την επιχειρηματολογία του συνηγόρου των καθ’ων η αίτηση, ότι στις περιπτώσεις Αγωγών που καταχωρήθηκαν στο Δικαστήριο Ελέγχου Ενοικιάσεων και στο Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών, οι Θεσμοί και τα δικόγραφα τους είναι διαφορετικά από εκείνα του Επαρχιακού Δικαστηρίου, η απάντηση είναι ότι δυνατό το Ανώτατο Δικαστήριο, στην άσκηση της διακριτικής του ευχέρειας, να αρνηθεί να εκδώσει διάταγμα μεταφοράς της Αγωγής, ή, έχοντας υπόψη τις περιστάσεις μιας Αγωγής να διατάξει τη μεταφορά της στο Επαρχιακό Δικαστήριο με τον όρο να καταχωρηθούν δικόγραφα από τους διαδίκους, σύμφωνα με τους Θεσμούς που διέπουν τις αγωγές ενώπιον Επαρχιακών Δικαστηρίων.

30
35

Για όλους τους πιο πάνω λόγους, έχω καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η ορθή ερμηνεία του άρθρου 61 είναι να δώσει στο Ανώτατο Δικαστήριο δικαιοδοσία να εκδίδει διατάγματα για μεταφορά

40

Αγωγών από οιονδήποτε Δικαστήριο, συμπεριλαμβανομένου και αναρμόδιου Δικαστηρίου, στο αρμόδιο Δικαστήριο, εάν τα περιστατικά της υπόθεσης το δικαιολογούν. Το Ανώτατο Δικαστήριο έχει διακριτική ευχέρεια για έκδοση τέτοιων διαταγμάτων. Εξασκεί τη διακριτική του ευχέρεια αναλόγως των περιστατικών κάθε υπόθεσης. 5

Στην προκειμένη περίπτωση, τα περιστατικά εμφανίζονται στην ένορκη δήλωση που υποστηρίζει την αίτηση, το περιεχόμενο της οποίας παρέθεσα πιο πάνω. Η Αγωγή αφορά σωματικές βλάβες ως αποτέλεσμα εργατικού ατυχήματος και καταχωρήθηκε στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσού στις 18/7/87. Η ακρόαση της υπόθεσης άρχισε στις 21/9/93, 6 χρόνια μετά από την καταχώρηση της Αγωγής και οι καθ' ών η αίτηση ήγειραν θέμα αρμοδιότητας του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λεμεσού την ημέρα κατά την οποία ο αιτητής έδωσε μαρτυρία. Οι καθ' ών η αίτηση είχαν το δικαίωμα και την ευχέρεια να εγείρουν το θέμα της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου στα δικόγραφα, πολύ πριν την ακρόαση της υπόθεσης και δεν το έπραξαν. Κάτω από αυτές τις περιστάσεις, στην άσκηση της διακριτικής μου ευχέρειας θα εξέδιδα το διάταγμα μεταφοράς της Αγωγής από το Επαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσού στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λάρνακας. Τα έξοδα να είναι έξοδα δίκης. 10
15
20

Εάν κατέλγα στο συμπέρασμα ότι το Ανώτατο Δικαστήριο έχει δικαιοδοσία να εκδίδει διατάγματα μεταφοράς Αγωγών από αρμόδιο Δικαστήριο σε αρμόδιο Δικαστήριο μόνο, θα απέρριπτα την αίτηση λόγω έλλειψης δικαιοδοσίας του Ανωτάτου Δικαστηρίου, με αποτέλεσμα να μην διευκολύνω την πορεία της δικαιοσύνης ούτε να εξοικονομήσω χρόνο και έξοδα όπως λέχθηκε από το Ανώτατο Δικαστήριο στις υποθέσεις που ανέφερα πιο πάνω, καθότι ο αιτητής θα πρέπει να καταχωρήσει νέα Αγωγή στο αρμόδιο Δικαστήριο. 25

Οι αιτήσεις απορρίπτονται κατά πλειοψηφία χωρίς έξοδα. 30